

Wilt u voorlezing van deze preek in uw gemeente even melden via contact@vanbruggenpreken.nl ?

Broeders en zusters, jongens en meisjes, [1]

In deze dienst gaat het over de doop. Het unieke kenmerk van het christendom. Geen enkele andere godsdienst of natie heeft zoiets als een doop. Onze Nederlandse Geloofsbelijdenis noemt die in artikel 34 dan ook 'het merk- en veldteken van Christus'. Wanneer we gedoopt zijn in Jezus' naam, zijn we voorzien van zijn kenmerk of merkteken. We dragen het als veldteken van een soldaat van Christus. Gedoopt om christen te zijn! [2]

Het is trouwens wel een *uniek* onderscheidingsteken, dat de christenen kenmerkt. Christenen hebben geen vlag: er bestaat helemaal niet zoiets als een christelijke vlag. De islam heeft wel vlaggen. Er is een islamitisch lied met de woorden:

De vlag die is gehesen in Makkah
De vlag die is verheven in Madina
De vlag die ook zal waaien in Nederland
De vlag waarvan wij houden..... (www.taibah.nl)

Zo'n landenveroverende vlag heeft het christendom niet. Christenen zijn geroepen om volgelingen te zijn. Een volk dat het hemelrijk verwacht. En dat achter Christus aan tot lijden bereid is. Wij zijn niet verenigd onder een vlag maar onder een doop. We zijn niet geroepen om de wereld voor God te veroveren, maar om een gekruisigde Heiland te volgen in liefde en trouw.

De doop is voor ons als christenen trouwens niet alleen een uniek, maar ook een heel *merkwaardig* merk- of veldteken. Wanneer je toetreedt tot een belangrijke vereniging of een vakbond of wanneer je supporter bent van een voetbalclub, kun je vaak een clubspeldje krijgen of een shawltje of een T-shirt die je dan draagt om te laten zien: 'Ik hoor bij die bond of bij die club'. Maar voor ons bestaat zo'n zichtbaar speldje niet. Er zijn christenen die een kruisje dragen of een visje. Daardoor wil je duidelijk maken dat je een christen bent. En dat is mooi. Het is een teken, maar het is niet een *heilig* teken. Niet een teken dat we uit de hemel hebben gekregen. Dat heilige onderscheidingsteken bestaat uit een *gebeurtenis*. De doop. Zo'n gebeurtenis kun je niet zichtbaar meedragen. Het is niet in de eerste plaats een teken voor *anderen*, maar een teken voor jezelf. Je draagt het mee in je herinnering. Een intiem teken, speciaal voor jezelf. [3]

*

De catechismus sluit daarbij aan wanneer ze (vr. 69) ons de volgende vraag in de mond legt: 'Hoe word je in de heilige doop onderwezen en ervan verzekerd dat het enige offer van Christus aan het kruis jou ten goede komt?' De doop is *voor mijzelf* een intiem teken dat mijn onzekerheid en zwakheid te hulp wil komen. Misschien twijfelt u er wel eens aan of u wel mag delen in Jezus' genade. Je kunt soms zo diep in zonde vallen, dat het duister wordt om je heen. Ik kan moeten terugkeren van zoveel zonde en dwaling dat ik geneigd ben om uit te roepen: 'Ik ben niet waard uw zoon of dochter te zijn'. Voor die zwakke mens is de doop. Het is geen ridderorde voor een sterke christen. Het is geen insigne voor een zelfbewust kerklid. Het is helemaal niet een draagteken. Het is een teken dat je wil onderwijzen wanneer je weg kwijt dreigt te raken. En dat je wil sterken wanneer je zwakker en zwakker dreigt te worden. Niet jij draagt het teken, maar het teken draagt jou!

*

We moeten dat teken dus wel goed in gedachten hebben. De doop is tegenwoordig vaak een besprenkeling. Anders dan op het zendingsveld, maken wij als regel weinig volwassendoop mee en meestal kinderdoop. En we zien dan maar weinig water. Maar die besprenkeling is op zijn beurt een teken van een *onderdompeling*. [4]

Want daarmee begon het. De doop begon bij de Jordaan. Daar dompelde Johannes de Doper de mensen onder water in de stromende rivier. Als teken van boete en tot vergeving van zonden door de Verlosser die na Johannes zou komen. Het Griekse werkwoord voor `dopen´ betekent `onder water laten verdwijnen´. Een `gedoopt´ schip is een schip dat op de bodem van de zee ligt: helemaal onder water gezonken. Zo kan de doop bij Paulus ook een teken zijn van *begraven* worden, zoals we hoorden in Romeinen 6. Begraven in het water, maar gelukkig toch gered voor het leven. Dat gebeurt met je wanneer je gedoopt wordt. Ook een beetje water bij besprenkeling moet ons herinneren aan die doodsrivier van de Jordaan waar het begon met onderduwen en ontkomen. Daar mogen we aan terugdenken: ik werd weggedaan en ben er toch nog!

Omdat de doop een persoonlijk teken voor jezelf is, is het wel goed om vraag 69 eerst goed tot je te laten doordringen (‘*Hoe word ik in de heilige doop onderwezen en verzekerd?*’). Die vraag moet eerst je eigen vraag worden. Het heeft weinig zin om een hele preek te houden of om altijd maar weer een heel doopsformulier te lezen voor mensen die zich van geen zwakheid of twijfel bewust zijn. Wat moet je als zelfverzekerd mens met zo’n teken van een onderdompeling in water? Wat moet je als druk levende jongere met de gedachte aan een verdwijning onder water? Waarom zou die doop je bezighouden wanneer je genoeg andere dingen aan je hoofd hebt? Een preek over de doop nodigt je uit om eerst in jezelf te kijken: ben je wel zo sterk als je je voordoet? Heb je wel zo’n rotsvast geloof als je zegt te hebben? Leef je niet aan je zonden en oneerlijkheden voorbij? Wanneer je eerst eens daarbij gaat stilstaan, komt er openheid voor het intieme teken van de doop. Je leert *vragen* naar steun.

Het is immers een heel *persoonlijk* teken, die doop. Het wordt individueel bediend en heeft daarom ook een speciale boodschap voor jou en voor mij. Het is een teken waarbij je lichamelijk betrokken wordt. Wie tot geloof komt en zijn of haar geloof belijdt, kan niet volstaan met de eigen geloofsbelijdenis. Dat lijkt genoeg. Maar Christus vindt het niet genoeg. Hij roept je naar voren, neemt je lichaam en drukt het onder water. Weg ben je. Maar je mag weer bovenkomen en bidden tot de hemelse Vader. Rakelings ging je langs de dood. Waarom mocht je als zondaar eigenlijk nog weer boven water komen? Waarom werd je niet net als de mensen in de tijd van de zondvloed verdronken? Dat heb je te danken aan de *naam* die verbonden is aan dit teken: de naam van Christus. De doop is niet een woordloos teken. Bij je onderdompeling wordt een naam genoemd. De naam van Jezus Christus. Hij is werkelijk ten onder gegaan in het doodswater. Hij is gestorven en begraven, neergedaald in het rijk van de doden. Je gaat Hem achterna wanneer het water over je heen spoelt, maar je wordt als drenkeling op tijd gered. Dankzij de reddingsboei van Christus’ offer. De dopeling schudt het water van zich af. Het licht van Christus straalt over zijn nat gezicht. Dat is het teken.

In antwoord 69 is dit als volgt onder woorden gebracht: ‘Christus heeft het waterbad van de doop ingesteld en daarbij beloofd dat ik met zijn bloed en Geest van de onreinheid van mijn ziel, dat is van al mijn zonden, gewassen ben. Dit is even zeker als ik gewassen ben met het water dat de onreinheid

van het lichaam wegneemt´.

*

De doop is dus een teken dat ons wil helpen om onze Redder *niet te vergeten*. [5]

In oorlogstijd zijn er op onderduikadressen soms Joden gered door mensen die het zelf met de dood hebben moeten bekopen. Tot vandaag toe hoor je van de kant van die Joden dankbaarheid over het leven dat zij door toedoen van anderen mochten behouden. Zoiets vergeet je niet weer. Je zegt: `Ik blijf je levenslang dankbaar!´

Maar wat nu zo vreemd is, dat is dat wij als christenen soms zomaar weer vergeten dat we van de dood zijn gered, dat we op het nippertje dankzij een Ander aan de zondvloed mogen ontkomen. Heel gemakkelijk leven we weer als vanzelfsprekend en helemaal niet in dankbaarheid en uit een gevoel van begenadigd zijn. Dat is onze zwakte. Gered uit het water terwijl we niet konden zwemmen en dan soms zomaar weer geneigd om opnieuw in het water te springen alsof we nu wel zelf kunnen zwemmen. Levensgevaarlijk voor ons!

En omdat wij zulke vergeetachtige, hoogmoedige en dus zwakke christenen zijn, geeft onze Heiland ons een intiem teken. Een teken om steeds aan Hem terug te denken. Ook zomaar eens midden in de week. Zomaar eens op de zaterdagavond. Ik ben een drenkeling die van de dood is gered. Het kan ons verlegen maken: ik loop schoon en gewassen rond dankzij het bloed van de zoon van God. En Hij geeft me ook de doop als herinneringsteken mee.

Zo vaak ik de doop bediend zie, moet ik dan ook niet denken `alweer dopen?´ Sta liever bij elke doop weer stil bij jezelf. Kijk naar het water dat over de mens wordt gestort, kijk naar het ontkomen van de dopeling, luister naar de bemoedigende woorden over Jezus´ dood en sterven. En sta er bij stil: zo ben ik dus gered! Dit is ook voor u altijd weer het intieme teken dat je herinnert aan je eigen doop. En aan het sterven van je Heiland. En dat je dan best verlegen maakt!

*

Dit geldt nog sterker wanneer je er wat dieper op ingaat *wat je eigenlijk wordt beloofd*. Kort werd het aangeduid in antwoord 69. In antwoord 70 wordt het wat uitvoeriger omschreven. [6]

(Vraag 70)) Wat betekent dat: met het bloed en de Geest van Christus gewassen te zijn?

(Antwoord 70) Dat wij van God vergeving van de zonden hebben uit genade, om het bloed van Christus, dat Hij in zijn offer aan het kruis voor ons vergoten heeft. Verder ook, dat wij door de Heilige Geest vernieuwd en tot leden van Christus geheiligd zijn, zodat wij hoe langer hoe meer van de zonde afsterven en godvrezend en onberispelijk leven.

De doop is niet alleen teken van *reiniging* voor vuil geworden mensen. Het is ook een teken van het *vernieuwende* werk van de Geest. De doop dompelt onder in de dood van Christus, maar laat ons ook omhoog komen tot een nieuw leven door zijn Geest. Kijk eens, hoe schoon gewassen de mens uit het bad komt! Nieuwe kleren liggen voor je klaar: de kleren van de Geest van God. De kleding van een godvrezend en onberispelijk leven. Dat ligt op je te wachten.

Wanneer u denkt aan de doop, denk dan ook eens aan de nieuwe kleren voor de geredde drenkeling. Draagt u die al? Of laat u die liggen? Trekt u liever weer de oude kleren aan van gemakzucht en

weinig danken en bidden? Maar het intieme teken van de doop herinnert u er aan: Man, vrouw, jongen, meisje, waarom draag je mijn nieuwe kleren niet elke dag? Je bent toch gedoopt en gewassen? De heilige Geest van God wil je toch vernieuwen? De goede werken van Christus liggen voor je klaar. Waar blijf je?

Denken aan het teken van de doop maakt ons vaak niet alleen verlegen maar ook *beschaamd*. Dan moet ik zeggen: ‘Al het Uwe was het mijne, maar ik heb zo vaak het mijne liever gehad dan het Uwe!’

*

Het is de rijke inhoud van Gods beloften die ons vaak verlegen en beschaamd moet maken. En toch kan het gebeuren, dat we - gedoopt en wel – weer de weg kwijt raken en ons merk- en veldteken dan onder in de tas laten zitten. Gemakkelijk kan dan twijfel ons overvallen. We gaan naar de kerk, we zien de doop bediend worden, we hebben een druk leven. Hoe werkelijk en echt is het eigenlijk dat er in deze wereld beloften van niemand minder dan God klinken. Het kan toch ook een illusie zijn? Ook ouderen kunnen door die vraag worden besprongen: Is het wel echt waar wat ik altijd heb geloofd? Hoe zeker is eigenlijk de bijbel? Wie heeft die doop eigenlijk bedacht? [7]

Wat is het dan goed dat we worden doorverwezen naar eigen woorden van Jezus Christus. Hij was nog op aarde, vlak voor zijn hemelvaart, en toen *heeft Hij zelf de doop ingesteld*. Apostelen hebben dit niet bedacht. De kerk hoefde het niet uit te vinden. De eeuwige Zoon van God, mensgeworden uit de maagd Maria, heeft het bedacht om ons bij zijn beloften ook het houvast van een teken te geven.

Daaraan herinneren vraag en antwoord 71:

(Vraag 71) Waar heeft Christus ons beloofd dat Hij ons even zeker met zijn bloed en Geest wassen wil, als wij met het doopwater gewassen worden?

(Antwoord 71) In de instelling van de doop, die zo luidt: *Gaat dan heen, maakt alle volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, Matteüs 28:19. En: Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden, maar wie niet gelooft, zal veroordeeld worden, Marcus 16:16. Deze belofte wordt herhaald waar de Schrift de doop het bad van de wedergeboorte en de afwassing van de zonden noemt, Titus 3:5; Handelingen 22:16.*

Het is bij elke doop een bijzondere gedachte dat ooit, meer dan 2000 jaar geleden, Jezus van Nazaret daar ergens in de buurt van de Golanhoogte heeft gezegd tegen een aantal oud-vissers, dat ze in Jezus' naam nieuwe leerlingen eerst overboord moesten zetten en dan weer opvissen. Zo worden ze behouden, eeuw in eeuw uit. Kopje onder en dan met opgericht hoofd op weg naar een nieuw leven. En zo werden die apostelen vissers van mensen. Mensen die mochten worden opgevist uit de zondvloed van Gods toorn.

Sta er vaak bij stil in je leven: ik ben gedoopt omdat Jezus dat zelf voor mij had bedacht. Hij wist dat ik zo'n teken hard nodig zou hebben om niet te vergeten aan Wie ik het leven dank en voor Wie ik nu eigenlijk leven mag. Een intiem teken, eigenhandig gegeven! Vergeet dat teken en die persoonlijke belofte niet wanneer twijfel je bespringt of zonde je wil verleiden. Grijp je houvast!

*

Waarom is die aansporing zo noodzakelijk? Wanneer je gedoopt bent, dan ben je toch gedoopt? Waarom moet je dan nog telkens weer terugdenken en bidden om kracht? Betekent de doop dan wel iets?

Vraag 72 vraagt naar *de waarde van onze doop*: `Is dat waterbad dan de afwassing van de zonden zelf?` Eens gedoopt, ben je dan altijd schoon? Met water gedoopt, ben je dan van zonden gewassen?

Antwoord 72 ontkent dit krachtig. `Nee! Alleen het bloed van Jezus Christus en de Heilige Geest reinigen ons van alle zonden`. [8]

Het helpt u weinig dat u gedoopt bent, wanneer u niet door geloof de verzoening afbidt en ontvangt, elke dag opnieuw en soms heel heftig. Het helpt u weinig dat u gedoopt bent, wanneer u de werking van de Heilige Geest niet in uw hart ervaart en door de Geest bidt en waakt. Het hele Nieuwe Testament is daar volstrekt duidelijk over. En ook het Oude Testament. De profeten leerden het volk Israël dat hun besnijdenis niets voorstelde wanneer ze niet vroom en gelovig leefden. En de apostelen leren ons dat een mens niet door de doop behouden wordt maar door geloof en liefde. Wedergeboorte alleen vernieuwt de zondaar.

Van die beloofde wedergeboorte door de Geest van Christus, is de doop een teken. In Titus 3 wordt de wedergeboorte vergeleken met een waterbad, een onderdompeling. En dat is omdat het doopwater juist naar die wedergeboorte verwijst.

Laten we luisteren naar Paulus in Titus 3:5-6.

Hij heeft ons gered door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwende kracht van de heilige Geest, die Hij door Jezus Christus, onze redder, rijkelijk over ons heeft uitgegoten. [9]

De heilige Geest is uitgestort op het Pinksterfeest en Hij wordt ook uitgestort over de gelovigen in Christus. Hij verandert en wederbaart ons. En zijn werking wordt door Paulus vergeleken met een bad. Dit mag u ook omkeren. U denkt aan de doop, aan dat persoonlijke waterbad. Water over je eigen huid. Je hele lijf in het water. Zó zeker is voor ons als gelovigen de belofte van de Geest.

Vraag en antwoord 73 brengt dit onder woorden:

(Vraag 73) Waarom noemt de Heilige Geest de doop dan het bad van de wedergeboorte en de afwassing van de zonden?

(Antw. 73) God zegt dat niet zonder dringende reden. Want Hij wil ons daarmee leren, dat onze zonden door het bloed en de Geest van Jezus Christus weggenomen worden, evenals de onreinheid van het lichaam door het water. Maar vooral wil Hij ons door dit goddelijk pand en teken ervan verzekeren, dat wij even werkelijk van onze zonden geestelijk gewassen zijn, als ons lichaam met het water gewassen wordt.

In dit antwoord komen de woorden van zondag 25 weer terug. Sacramenten zijn tekenen om ons te onderwijzen en zegels om ons zeker te maken. Zo is de doop een *teken*: zij onderwijst ons over de reiniging die we nodig hebben en die gevonden wordt in de naam van onze Heiland. Maar de doop is

ook een *zegel*: zij bevestigt ons dat de reiniging door het bloed van Jezus geen illusie is. Die geestelijke reiniging is even echt en zeker als het water over je huid stroomde.

Met dit teken en zegel mag u op weg gaan als christen. De doop is een wegwijzer. En ze is gelijktijdig ook een stok om op te steunen. Zo'n sacrament past bij mensen die de weg nogal eens kwijt zijn en bij mensen die nogal eens stilstaan onderweg. **[10]**

*

Als christenheid dragen we geen vlag mee. Als christen draag ik geen ridderorde of speldje of clubshawltje. Van buitenaf is niets aan mij te zien. Wat ik wel meekreeg is een intiem teken. Een persoonlijk waterbad. Veelzeggend voor mij als mens. Zonder reiniging komt het niet goed met je. Zonder de Geest verdrink je in dit leven. Moedgevend voor mij als christen om bij dit stille teken vaak stil te staan. Het water is allang gedroogd, maar ik weet voor levenslang dat Christus tegen mij heeft gezegd: 'Ik doop jou, jongen, meisje, man, vrouw. Ik doop je met je voornaam en je familienaam en je komt op Mijn naam te staan: geloof in Mij, dan mag je van Mij zijn en Ik voor jou. Houd dat vast voorgoed! Dat is het geheim van ieder christen, de stille kracht voor elke dag.'

AMEN.**[11]**

Laten we nu een lied zingen dat past bij mensen die het merk- en veldteken van Koning Christus mogen dragen in dit leven. Het is lied 163 uit ons kerkboek: Gelovend ga ik, eigen zwakheid voelend; en telkens meer moet ik uw kracht verstaan.